

BREDASCHE

ZATURDAG

COURANT.

den 23 JANUARIJ

V. P. R. H. U. R. I. N. G.

BURGEMEESTEREN der Stad Breda, zullen op Maandag den 25 Januarij 1819, des middags ten twaalf ure, ten Stadshuize van Breda, in het openbaar aan de meestbiedenden, Verhuren of Verpachten:

No. 1. De **KAPEL**, genaamd de *Beyerde*, gestaan en gelegen bij of omtrent de Boschstraat, laatst in Hure bij den Heer P. A. WOUTERS.

No. 2. De **KELDER** onder het Stadhuys uitkomende op de Groote Markt, laatst in Hure bij den Heer EYMBERTS.

No. 3. De Stads **VISSCHERIJEN** in de Rivier de MARK, beginnende aan den Binnenboom bij de Waterpoort, en van daar nederwaarts den loop der Rivier volgende, tot aan den Oostelijken hoek van den Polder van Zwartenberg, laatst in Pacht bij den Heere Mr. J. H. R. DAMISSE de Roos.

Iemand nadere onderrigting begeerende, adresseere zich ter Secretarije van Breda, alwaar de Condiitien ter lezing liggen.

DUITSCHLAND en Aangrenzende Rijken.

FRANKFORT den 13 Januarij. De houders van de obligatien, in den tijd door Oostenrijk en Amsterdam genegotieerd en gevestigd op Silezie, zullen zich (nadat de Graaf van Hardenberg aan hunnen zaakgelastigden bepaaldelijk heeft verklaard, dat Pruisen in geenen deele de wettigheid van de schuld ten zijnen opzichte erkent en ook in geene schikkingen hoegenaamd denkt te treden) aan den duitschen Rijksdag wenden, ten einde deze in 't midden te de en beslisse, op hoedanige wijze deze houders de aan hen verschuldigde betaling zullen erlangen.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN den 15 Januarij. Men verneemt dat Z. M. de Koning, zich bij zijne gewone wandelingen in zijne kamer, aan een stoel heeft gestoten, zoodanig, dat hij bedlegerig is geworden. Sedert schijnt men voor zijn leven te vreezen.

Het nieuwe Parlement is gisteren door eene commissie van vijf Pairs geopend. In het huis der Gemeente is de heer Manners Sutton, als spreker verkoren: men roemt zijne onpartijdigheid ten hoogste. Woensdag aanstaanden wacht men de aanspraak des Konings voor de opening van de vergadering.

Het ministerieel avondblad de *Courier* behelst dezer dagen eenen brief van onderscheidene britsche militairen, welke dienst hebben genomen bij de Insurgenten van Venezuela, geschreven uit de hoofdstad Augustura, den 12 Januarij 1818. Zij beklagen zich daarin ten hoogste dat men de beloften, aan hen in Engeland gedaan, niet nakomt; dat men hun geene andere levensmiddelen geeft dan vleesch. De generaal Wilson, welke een korps troepen, mede in dienst der genoemde Insurgenten, heeft gekommandeerd, heeft uit Guajara weten te ontsnappen en is in Engeland aangekomen. Hij beklagt zich van gedurende vier maanden op eene zeer wreedaardige wijze te zijn behandeld. (De Insurgenten hebben hem beschuldigd van eene zamenzwering tegen den Generaal Bolivar, en hem uit dien hoofde gevangen gezet.) De officieren van zijnen generalen staf hebben niet dan na veel moeite hunne paspoorten bekomen. Deze berichten zijn door het genoemde dagblad medegedeeld, ten einde de allezints voordeelge schildert, welke andere dagbladen, aangaande de Insurgenten, ophangen, te temperen; des niettegenstaande gaat de werving voor de Insurgenten druk voort en de Kolonel Urslar, welke zich daarmee bezighoudt, heeft op nieuw een vaartuig met 120 man afgezonden. De soldaten, welke, bij de vermindering van de landmagt, successievelijk worden afgedankt, schijnen gaarne bij de Insurgenten dienst te nemen, zoodanig, dat de genemde Kolonel gemakkelijk een korps van 10,000 man bijeen zoude kunnen brengen; hij kiest uit dien hoofde de meest geschikte manschappen uit. Hij richt thans een korps ruiterij op van 500 man en neemt daartoe bij voorkeur liden, welke bij het duitsch legioen hebben gediend; de schepen, welke dit korps aan boord moet nemen, worden deze week uitgerust en de Kolonel zal met hetzelfde vertrekken. In het begin van deze maand is een geheel georganiseerd korps voor den geneeskundigen dienst van de Armee vertrokken.

F R A N K R I J K.

PARIS den 13 Januarij. Behalve het te Parijs ongerigte Katholieke Bijbelgenootschap, is aldaar ook een Protestantisch tot stand gekomen, hetwelk tot president heeft,

deur *marquis de Jaucourt*, pair van Frankrijk; en tot vice-presidenten den Graaf de *Boissij-d'Anglas*, pair van Engeland, den heer *Cuvier*, Staatsraad, lid van het Instituut en de heeren *Marron* en *Goepp*, Predikanten. Dit genootschap heeft, bij eene vereenigde Missive van Z. Exc. den Minister van Politie, autorisatie van het Gouvernement bekomen. Den 15 van verleden maand heeft de plechtige inwijding des Genootschaps plaats gehad, bij welke gelegenheid de Eerw. Heer *Marron*, eene zeer gepaste redevoering heeft uitgesproken.

PARIS den 14 Januarij. De bekende Generaal Excelmans, een der personen, welke, ten gevolge van de eerste ordonnantie des Konings, van 1815, uit Frankrijk verbannen is geworden, heeft verlof bekomen, om terug te mogen komen.

De Procureur des Konings heeft dezer dagen zijne Conclusien genomen in de zaak van den Generaal Canuel, tegen de Heeren Fabvier en Sainneville; zij strekten daartoe, dat genoemde beklaagden schuldig zouden worden verklaard aan lastering, uit hoofde zij de daden, door hen aan genoemden Generaal ten laste gelegd, niet genoegzaam en zoo als de Wet dit vorderde, hadden bewezen. Intusschen heeft de Procureur des Konings ook den Generaal Canuel, schuldig geoordeeld aan lastering, ten opzichte van den tweeden beklaagden, en alzoo geconcludeerd, dat alle drie, de Generaal Canuel, de Kolonel Fabvier en de Heer Sainneville, in eene boete zouden worden verwezen.

Een nieuw werk van den Aht de Pradit ziet thans weder het licht. Het voert ten Titel *Europa na het Congres van Aken*, en is een vervolg van zijn werk, ten Titel voertende *het Congres van Weenen*.

PARIS den 15 Januarij. De Hertog van Richelieu begeeft zich naar het Zuiden van Frankrijk, ten einde zijne gezondheid te herstellen.

De Regering poogt den landbouw op allerhande wijze te bevorderen. Men spreekt van het inrigten van een landhoeve in ieder Departement, ten einde voorgeslagene verbeteringen te beproeven.

De verdere beraadslagingen van het Hof van Assizes te Albi hebben tot dus verre weinig belangrijks opgeleyerd. Mevrouw Manson herhaalt hare verklaring van de beide beklaagden, Yence en Bessieres Veltiac, onder de de Moorden, denaars te hebben erkend en zij wordt ondersteund door de verzekeringen van Bach en vrouw Bancal. De beklaagden pogen daarentegen op allerhande wijze hun *alibi* te bewijzen en hebben ten dien einde een aantal personen, waar onder vele aanzienlijken en geestelijken doen dagvaarden.

De vrouw van eenen armen handwerksman van Steenlij, *Huisson* genaamd, heeft den 7 Januarij, drie kinderen ter wereld gebragt; zijnde twee jongens en een Meisje. Alhoewel sterk en wel gemaakt is een der jongens, een kwartieruurs, na de geboorte, gestorven; de beide andere kinderen zijn welvarende. De verlossing is gelukkig geweest; de moeder had niettemin, drie weken lang, zware pijnen gevoeld.

PARIS den 19 Januarij. De niet eindigende zaak van *Fualdes* schijnt de algemeene nieuwsgierigheid te hebben uitgepur, wijl niemand meer naar de tijdingen uit Albi of Rhodéz verlangde. Mevrouw Manson zelve had door hare treurige vermaardheid de stemme der saam afgeemat. Men hechte niet dan een flauw belang aan het proces van twee Notarissen en een Commissaris van politie, die wegens den moord aan den magistraatspersoon *Fualdes*, als medepligtig beschuldigd zijn; een moord met zulk eene omslagtigheid en buitengewone zamenzwering door een groot aantal personen, ten uitvoer gebragt, dat het moeilijk valt uit te drukken. Men verlangde bijna niet meer te weten of deze ijselijke misdadig het werk ware van eene duistere berde roovers, die eene slecht voorziene portefeuille wilden meester worden; of van eene geheime zamenzwering, waarvan de deelgenoten door en verschrikkelijksten eed met elkander verbonden waren; maar, sedert de opening der nieuwe debatten, hebben zich de nieuwsgierigheid en belangstelling, welke als veldf schenen, alomme weder opgewekt; immers terwijl Mevrouw Manson en de schrikbarende *Bach* op de stelligste wijze verklaren en volhouden dat *Bessieres Veltiac* en *Yence* zich in de keuken van *Bancal* bij de tafel bevonden, alwaar *Fualdes* vermoord is; bevestigen onderscheidene pastoors en geestelijken uit die landstreek, a smede vier Notarissen, een Vrederegter, een Griffie, drie Doctoren, een Ridder van Malta, onderscheidene advocaten, kooplieden en grondeigenaars, — sommigen dat *Bessieres*, (vervolg op de kant van deze bladz.)

Zijne Hoogheid de Prins van Meau, Aartsbisschop van Mechelen, is gisteren hier aangekomen.

Naar men verneemt is het trans beslist dat er een geheel nieuw paleis voor Z. M. den Koning zal worden gebouwd, op den grond van de voormalige vestingwerken, bij de poort van Namen; de plannen zijn reeds aangelegd en de graven van de koning en koningin zullen op een groot ruime terrein, op het einde van de straat, die naar de poort van Namen leidt, worden aangelegd. Het geheel omtrent 1000000000 fr. zal kosten. Het zal een geheel nieuw paleis des Konings zal aasdan voor Z. K. H. prins *Friedrik* besijend.

dat vele geestelijken, openbare beambten en geloofbare ingezetenen, voorbedachtelijk de justitie hebben voorgelogen, en dat, na dat kon de waarheid ondreef, eede was afgevracht.

Nog welinge den en die groote vrees zal b-list zijn en het tweede vonnis van Albi, thans met zoo veel ongeduld te gemoet gezien, zal de twijfelingen en onzekerheit van de publieke opinie in bepalen. (N. B. E. R. L. A. N. D. F. N. B. De Koning is donderdag avond ten acht ure hier terug gekomen.)

Keyser en *Yence* afweerd waren van Rhodéz op den dag en het uur waarop de misdadig epleegd, — and ten den derzelver g-dre uitmuntend en derzelver levenswijze. Zouder die vlek is, zelfs getuigen zij van derzelver deugd en godsvrucht. Deze laatste getuigenissen k-liden niet elkan der bovefen en mogen ook ontgenspreklijk den eend voor den. Waar is derhalve de misdadig? Waars de waarheid? Men kan immers *Tence* en *Bessieres Veltiac* niet meer vrisproken zoud r Mevrouw Manson te verdoorden en *Bach* aan het schavot ove te leveen. Men kan *Bessieres* *Keynac* en *Tence* niet veroordeelen, zonder te erkennen

5. GEDENKSTUKKEN uit het Leven en de Schrijven van den Eerw. Heer CLAUDIUS BUCHANAN, Theol. Doct. enz. voormalig Predikant te Calcutta. Onderprovoost op het kollegie in het Fort William in Bengalen en lid van de Aziatische Maatschappij, bijeen gebracht door den Eerw. Heer HUGO PEARSON, A. L. M. H. van het St. Johns kollegie te Oxford, volgens de uitgave uit het Engelsch vertaald en met een Bijlage vermeerderd door J. WERNINCK, 1891.

6. NEDERLANDS BETREKKINGEN MET ANDERE STATEN, VOLKEN EN MOGENDEHEDEN, of volkomen samenstel van alle de Traktaten, verbonden en andere verdragen en stukken, rakende het Koninkrijk der Nederlanden in 't algemeen, of eenige van deszelfs Ingezetenen in 't bijzonder. Uit officieele bronnen. 1813—1817; door J. PIK VAN LANGEN.

7. LEERBOEK der Christelijke Kerkgeschiedenis, van de oudste teden tot de heden, door WILHELM MUNSCHER, in Lezen Consistorie-Raad; Doct.

8. KOSA of de JONGE BEDENKINGEN, naar de Professoren der Godgeleerdheid te Marburg, door de tweede, vermeerderde Uitgave, bezorgd door HODERIK WACHLER, Doct. en Prof. fessor der Geschiedkunde te Breslau, uit het Hoogduitsch vertaald, met een Voorrede van JOHANNES CLARISSE, Doct. en Prof. fessor der Godgeleerdheid, te Leyden.

9. GEZANTSCHAPS-REIZE naar en Beschrijving van het KONINGRIJK KABUL en naburige Landen en Volken, door MOUNTSTUART ELPHINSTONE, in 1808. Engelsch Gezant aan het Hof van Kabul, het Engelsch vrij gevolgd.

10. TAFERELEN, uit het WEZENLIJKE LEVEN, naar het Engelsch van Mistress ORIE, met platen.

11. Een TOEGIFTE door ZWEDEN, ZWEDS-LAPLAND, FINLAND EN DENEMARKE, door M. CONSETT, Esq., uit het Engelsch, naar de tweede Uitgave.

12. DE GESCHIEDENIS, Lotgevallen en het Kragt van DAVID, door J. L. EWALD, naar de uitgave.

zijn. Men spreekt ook nog van het oprigten van een gedenksteen voor de gedenkwaardige overwinning van Waterloo, hetwelk zal worden gebouwd daar ter plaatse, waar dezelve des avonds ten 7 ure beslist werd. Ook de weg van Brussel naar Grammont zal in den loop van dit jaar worden gemaakt en aan die zijde zal men eene nieuwe poort bouwen. Het paleis van justitie zal dit jaar geheel verbouwd worden en men spreekt van nog andere werken, welke, ter verfraaijing dezer stad, eerlang ondernomen zullen worden.

De instructie der procedure tegen de beschuldigen, wegens het smeden van een komplot, om den zoon van Napoleon op den troon van Frankrijk te plaatsen, en het regentschap aan Hare Majesteit de Aartshertogin Maria Louisa op te dragen, is geëindigd. Twee der beschuldigen zijn in vrijheid gesteld, maar de anderen aan de kamer van accusatie verzonden.

BRUSSEL den 18 Januarij. Men meldt uit Parijs dat de Koning van Frankrijk op nieuw, op de voordragt van den minister van buitenlandsche zaken, aan onderscheidene personen, ten gevolge der koninklijke ordonnantie uit Frankrijk verbannen, verlof heeft gegeven, om terug te mogen keeren. Onder de personen, zegt men, behoort ook een bekend generaal, niettegenstaande hij, tijdens de vlugt des Konings naar Rijsel, zich aan het hoofd van eenige ruiters plaatste, om Hoogstdenzelfen te vervolgen; eene omstandigheid, welke Z. M. niet meer in aanmerking wil hebben genomen. Men verzekert tevens dat de Maarschalk Soult, de heer Arnault en eenige andere nog niet in deze maatregel zijn begrepen, maar lieden, die wel meenen onderrigt te zijn, hielden zich overtuigd, dat, bij gelegenheid van de plegtige kronings des Konings, alle de verbannen personen terug zullen worden geroepen. In Valenciennes hebben de troepen, de tegenwoordige bezetting uitmakende, een prachtig feest aan de inwoners dier stad gegeven.

De Tweede Kamer van de Staten-Generaal houdt zich steeds bezig met het onderzoek van de voorgedragene veranderingen en bijvoegselen in de wetten op de in- en uitgaande regten en accijnsen, en men meldt nog niet, wanneer men het rapport te wachten heeft.

De heer Doucin, onlangs te Gent tot eene gevangenis veroordeeld, voorziet zich in cassatie tegen dit vonnis, doch men verzekert dat de heer Dubar zich aan den Koning zal wenden, ten einde gratie te erlangen.

's HAGE den 16 Januarij. Wij vernemen dat Z. M. de Koning van Pruisen aan den Heer Jacobus Scheltema, eene Gouden Medaille heeft toegezonden, voor deszelfs Werk ten Titel voerende; Beschrijving der Veldtocht van 1815.

's HERTOGENBOSCH den 21. Januarij. Bij besluit van Z. M. van 14 December 1818, No. 6, is tot President van het Provinciaal Kerkbestuur van Noord-Brabant, voor 1819, benoemd de Hoog Eerw. Heer Z. de Jongh, predikant te 's Hertogenbosch; en als secretaris is bij hetzelfde besluit bevestigd de Hoog Eerw. Heer P. C. Molhuizen, predikant te Vucht, tot hertoe provisioneel als zoodanig gefungeerd hebbende.

Z. M. heeft, bij onderscheidene besluiten, gedaan de navolgende benoemingen, te weten:

Tot Regters der Instructie bij de Regtbanken van Eersten Aanleg te 's Hertogenbosch, de heer J. Loscaat; te Eindhoven, de heer A. G. Spoor; en te Breda, de heer P. G. A. Loscaat.

BREDA den 20 Januarij. Heden morgen, even na drie ure, ontdekte zich eene hevige brand, welke in de Tapijt-Fabriek van de Heeren Biestheuvel en van Houweningen & Comp. alhier, was ontstaan en zoodanig woedde, dat het gebouw bijna geheel in de Asche is gelegd, ondanks de spoedig aangebrachte hulp, waaraan men evenwel heeft te danken dat zich de brand niet verder heeft uitgestrekt en de belendende huizen zijn bewaard gebleven. Men kan den ijver der Schutterij, welke binnen weinige oogenblikken in de wapenen was en de orde handhaafde als mede den moedig toegebrachte hulp der genen die tot de Brandspuiten behooren en van andere, zoo militaire als burgers, niet genoeg prijzen.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

Amsterdam den 21 Januarij.

Werkelijke Schuld.	2½ pCt.	43	a	43½
Certific. uitgestelde dito		16	a	1
Kans-Biljetten		24½	a	24½
Schuldbek. Sijndik	5 pCt.	94½	a	95½
Idem nieuwe Sijndik	5	89	a	89½
Loten van dito		70	a	100
Oblig. Rusland		86½	a	87½
„ Spanje 1805	5½		a	
„ „ 1807	5½	26	a	26½
Weener Certificaten	2½	28½	a	29
„ Metaliek	5	64	a	64½
„ „	2½	31½	a	32
„ „	12½	12½	a	12½
„ Bank	5		a	
„ dito	4		a	
Certific. Montè Napol.	5		a	
„ Napels		63	a	63½
Oblig. Amer. Hope c. f.	5½	103	a	104
„ Deensche Tollen	4		a	
Spaansche Coupons	f	7½	a	8

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA, van den 22 Januarij 1819.

Het Veertel Tarwe	f 10: 3:—
— Rogge	Oude 7:—:— Nieuwe. 7:—:—
— Gerst (winter)	7:—:—
— Boekwijt	6: 2:—
— Haver	3:14:—
Fijn Tarwe Meel (per Amst. pond.)	3: 4
Grof — idem.	1:10
Rogge Meel — idem.	—:—:—
Boter — idem.	6: 4
Aardappelen (per Amst. ton.)	5:—:—
1½ Pond Fijn Tarwe Brood	3: 4
De 2 Pond Grof. idem.	3: 4
De 6 pond Rogge Brood	6: 4
Het pond Rundvleesch	5:—
— Kalfsvleesch	5: 8
— Schapenvleesch	6:—
— Versch Varkenvleesch	5: 8
— Gerookt idem	9:—
De 1000 pond Hooi	9:15:—
— Stroo (Rogge) 1000 pond	7: 8:—
Het 1000 Elken Telhout	3:—:—
— Doof Hout	2: 3:—
De Kar Spaanders	2:14:—
— Struiken	4:—:—
De 100 Mutsaard	2:13:—

ADVERTENTIE N.

** De Crediteuren in het Faillissement van C. L. de Jong, worden verzocht te compareeren, op Zaterdag den 6 Februarij 1819, des voormiddags ten half elf ure, ter Griffie der Regtbank van Koophandel zitting houdende te Breda, ten einde hunne pretentien aan dit Faillissement te doen verifiëren en te affimeeren, als mede om te helpen besluiten op zoodanige propositien als dan ten opzichte van dit Faillissement zullen gedaan worden.

F. VAN GILS.
Provisioneele Sijndic.

NB. Op aanstaanden Maandag den 25 dezer, zal de Collecte der 122 Koninklijke Nederlandsche Loterij, ten Kantore van den Gekwalificeerden Collecteur F.B. HOLLINGERUS PIJPEK, op de Groote Markt te Breda, geopend worden, en zullen alsdan zoo geheele als gedeelten van Loten, in Koop of Huur, ten Kantore voornoemd, te verkrijgen zijn.

** Vermits er na het afdrukken der Lijst van Inteekenaren, geplaatst voor het eerste stuk der BIJBELVERTALING van den Hoogleeraar J. H. VANDER PALM, nog eene aanzienlijke menigte van Inteekenaren uit de Oostindische Kolonien zich heeft aangedien; en om tevens aan het uitgedrukt verlangen van zeer vele Ingezetenen dezes Rijks te voldoen; is men te rade geworden, om de Inteekening op het gemelde Werk als nog open te zetten tot den laatsten April dezes jaars, indien het getal der voorhanden zijnde Exemplaren tot zoo lang strekt; meenende men echter aan de vroegere Heeren Inteekenaren verplicht te zijn, ten aanzien der nieuwe Inteekenaren, deze bepaling te maken, dat het nu reeds uitgegeven eerste stuk, niet anders dan tegen den verhoogden prijs van vier stuivers per vel druks, doch alle volgende stukken, of deelen voor den oorspronkelijken inteeken prijs van drie stuivers per vel, tegen betaling en quitantie aan hem zullen worden afgeleverd, terwijl voor het thans op de Pers zijnde tweede stuk, eene nieuwe of Supplettoire Inteekening Lijst zal worden geplaatst, waarop ook de Namen der genen, zoo ver zij bekend zijn, zullen worden gebragt, die na de uitgave des eersten stuks, hetzelfde reeds hebben aangekocht. Na het einde des gestelden Termijns van ultimo April, zal er geenerlei Inteekening, noch daaruit voortvloeiende aflevering van Exemplaren tegen Inteeken prijs onder eenig voorwendsel meer plaats hebben.

D. DU MORTIER EN ZON.

** Bij W. VAN BERGEN EN COMP. zijn de navolgende Werken te bekomen, als:

1. DE AARDE EN HARE BEWONERS, VOLGENS DE NIEUWSTE ONTDEKKINGEN, een Werk ter bevordering der kennis van Landen en Volken en van derzelver voortbrengsels en handel, naar het Hoogduitsch van E. A. W. VON ZIMMERMAN. met platen.
2. HERMAN EN HERMINE, of Tafereelen van Liefde en Vriendschap, door PIETER VREEDE.
3. ELPIZON OF DE HOPEUDE, bevattende de Onsterfelijkheid of onze Voortdurend in en na den Dood, volgens de Rede en de Openbaring, naar den derden Druk, uit het Hoogduitsch.
4. JAARBOEKEN VAN HET KONINGRIJK DER

(Vervolg op den kant van deze bladz.)